

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 212/07-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. októbra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti K., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v B. v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV – 921/20-2001, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti K., a. s., o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2007 doručená sťažnosť spoločnosti K., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru v B. (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV – 921/20-2001.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že: «...podala v pozícii poškodeného dňa 6. 8. 2001 trestné oznámenie. (...) sa firma K. podaním z 27. 2. 2003 obrátila na Okresnú prokuratúru B. Listom z 22. 4. 2003 prokurátor konštatoval, že polícia v r. 2002 vo veci absolútne nekonala. Preto prokurátor záväzným pokynom upravil vyšetrovateľa ako má ďalej postupovať. (...) prokuratúra listom z 14. 10. 2003 konštatovala, že polícia je naďalej liknavá. Preto firma K. listom z 20. 10. 2003 požiadala o riadiaci zárok Úrad kontroly Ministerstva vnútra SR. (...) Krajským úradom justičnej polície PZ v B. - dňa 26. 11. 2003 bolo vyrieknuté, že firma K. sa sťažuje opodstatnene.

(...) Na list z 2. 11. 2005 neprišla z Okresnej prokuratúry B. žiadna odpoveď a na poslednú urgenciu firmy K. z 1. 3. 2007 odpovedala Okresná prokuratúra B. síce pozitívne komponovaným, no príliš všeobecným listom, ktorého obsah sa nelíši od predchádzajúcich „ukľudňovaní“.

Právne rušivý stav v neprospech oprávneného (sťažovateľa v tomto kontexte) vyplýva z toho, že Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva policajného zboru B. dodnes v predmetnej trestnej veci - napriek opakovaným urgenciám sťažovateľa i zásahom štátnych inšancií - nezabezpečil na škodu sťažovateľa riadne vyšetrenie všetkých relevantných skutočností súvisiacich s trestnou činnosťou páchatel'ovu a tým mári efektívne vedenie prípravného konania. Zdôrazňujeme, že márne plynutie času len sťažuje dokazovanie trestnej činnosti a súčasne výrazne zhoršuje šance poškodeného dosiahnuť napr. v adhéznom konaní návratnosť jemu spôsobenej straty uplatňovaním škody voči páchatel'om trestnej činnosti.»

Podľa tvrdenia sťažovateľky: „... postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva policajného zboru B. v konaní vedenom pod sp. zn.: ČVS: OÚV-921/20-2001 došlo a neustále dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného článkom 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Sťažovateľ sa viackrát pokúsil dosiahnuť nápravu prostredníctvom opakovaných podnetov na Okresnú prokuratúru B. v súlade so zákonom č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre. Opatrenia prokuratúry vykonané na odstránenie porušenia zákona ale neviedli

k odstráneniu rušivých zásahov do základného práva sťažovateľa a na druhej strane nemali žiadny vplyv na relevantný vecný posun v danom trestnom konaní. Opakovaným podaním podnetu prokuratúre sťažovateľ vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základného práva dáva k dispozícii. Došlo tak k splneniu podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti stanovenej v § 53 ods. 1 zák. č. 38/1993 Z. z. (...)“.

Na základe už uvedených skutočností sa sťažovateľka domáha vydania nasledovného rozhodnutia ústavného súdu:

„1. Základné právo spoločnosti K., a. s. (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva policajného zboru B. v konaní vedenom pod sp. zn. OÚV-921/20-2001 porušené bolo.

2. Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva policajného zboru B. sa v konaní vedenom pod sp. zn. OÚV-921/20-2001 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Spoločnosti K., a. s. (...) sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000,-Sk (slovom jednototísíc slovenských korún), ktoré je Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva policajného zboru B. povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Úrad justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva policajného zboru B. je povinný uhradiť spoločnosti K., a. s. (...) trovy súdneho konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení rozhodnutia, na účet jej právneho zástupcu (...), a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti a nahliadnutím do vyšetrovacieho spisu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v B., Úradu justičnej a kriminálnej polície B. (ďalej len „krajské riaditeľstvo“) sp. zn. ČVS: KRP-112/DEK-BA-05 zistil nasledovný stav sťažovateľkou namietanej veci.

Sťažovateľka podala 6. augusta 2001 Okresnej prokuratúre B. (ďalej len „okresná prokuratúra“) trestné oznámenie na „muž, ktorý sa predstavil priezviskom V. a vystupujúci ako predstaviteľ firmy B.“.

Okresné riaditeľstvo uznesením sp. zn. ČVS: OÚV-921/20-2001 z 11. októbra 2001 začalo trestné stíhanie vo veci. Po vykonaní preverovacích a vyšetrovacích úkonov (výsluchy poškodeného, svedkov, zabezpečenie písomností z obchodného registra, daňového úradu, a iných dôkazov) okresné riaditeľstvo uznesením z 12. mája 2004 začalo stíhať ako obvineného P. K. (ďalej len „obvinený“) pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona.

Proti obvinenému bolo v tomto období (rok 2001) začaté trestné stíhanie aj za spáchanie ďalších skutkov (podvodu):

- na základe trestného oznámenia spoločnosti E. s. r. o., S. z 23. augusta 2001 bolo uznesením okresného riaditeľstva z 11. októbra 2001 začaté trestné stíhanie vo veci a uznesením z 2. mája 2004 trestné stíhanie obvineného (sp. zn. ČVS:OÚV-919/20-2001),

- uznesením okresného riaditeľstva z 11. októbra 2001 bolo začaté trestné stíhanie vo veci (poškodená spoločnosť E., s. r. o., B.) a uznesením z 12. mája 2004 trestné stíhanie obvineného (sp. zn. ČVS: OÚV-920/20-2001).

Obvinený podal proti všetkým uzneseniam o začatí trestného stíhania sťažnosti, o ktorých rozhodovala okresná prokuratúra.

Uznesením okresného riaditeľstva z 13. mája 2004 boli uvedené tri veci spojené na spoločné konanie, ktoré bolo ďalej vedené pod sp. zn. ČVS: OÚV-921/20-2001.

Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru T. z 28. júna 2004 (sp. zn. ČVS: ORP-2757/1-OSV-TN-2004) bolo začaté trestné stíhanie a obvinený bol stíhaný za štyri skutky podvodu (sľúbil vybaviť úver v P. a od poškodených prevzal províziu).

Uznesením okresného riaditeľstva z 29. júla 2004 bola trestná vec pokračujúceho trestného činu podvodu obvineného (uznesenie z 13. mája 2004) spojená na spoločné konanie s trestnou vecou obvineného vedenú Okresným riaditeľstvom Policajného zboru T. (uznesenie z 13. mája 2004). Spoločné konanie bolo ďalej vedené pod sp. zn. ČVS: OÚJP-921/20-2001).

Opatrením krajského riaditeľstva sp. zn. ČVS: KRP-112/OEK-BA-2005 z 27. apríla 2005 bola určená výberová vecná príslušnosť k vyšetrovaniu predmetnej trestnej veci (doteraz vedenej okresným riaditeľstvom pod sp. zn. ČVS: OUV-921/20-2001) vyšetrovateľovi krajského riaditeľstva „*pretože sa jedná o závažnú vec a pre urýchlenie konania*“.

Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru T. sp. zn. ČVS: ORP-1313/OVS-TO-04 zo 16. augusta 2005 bolo začaté trestné stíhanie za trestný čin porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom proti M. P. a P. K.

Uznesením krajského riaditeľstva z 29. novembra 2006 sp. zn. ČVS: KRP 112/OEK-BA-2005 boli veci pôvodne vedené proti obvinenému pod sp. zn. ČVS: OUV-921/20-2001 spojené s vecou vedenou proti nemu Okresným riaditeľstvom Policajného zboru T. Spoločné konanie je vedené pod sp. zn. ČVS: KRP-112/OEK-BA-2005.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd preto v rámci predbežného prerokovania veci preskúmal existenciu príčinnej súvislosti medzi označeným postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV – 921/20-2001 a namietanými základnými právami sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

V tejto súvislosti ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu škody pred vyšetrovateľom 25. októbra 2001 pri výsluchu jej pracovníčky A. Ď., ktorú splnomocnila, „*aby zastupovala spoločnosť pred orgánmi činnými v trestnom konaní vo veci oznámenia na neznámeho páchatel'a...*“, pričom okresné riaditeľstvo začalo stíhať obvineného na základe uznesenia z 12. mája 2004 (pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 Trestného zákona).

Prax ústavného súdu je doteraz jednotná v názore, že vo veci poškodeného sa konanie začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej osobe, ktorej určitosť je vyjadrená najskôr vznesením obvinenia (I. ÚS 18/06). Obvinenie proti konkrétnej osobe v predmetnej trestnej veci bolo vykonané uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva z 12. mája 2004, teda od uvedeného dňa sa vo veci poškodenej začína konanie o náhrade škody v rámci prebiehajúceho trestného konania, t. j. od uvedenej doby sa môže sťažovateľka domáhať tiež ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom tohto základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prerokovanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prerokovaní veci účastníka.

Podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Vzhľadom na viazanosť návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval označené porušenie práv sťažovateľky vo vzťahu k porušovateľovi, ktorého označila. Sťažovateľka sa v petite

sťažnosti domáhala ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súvislosti s postupom okresného riaditeľstva v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV-921/20-2001, čím ohraničila domáhanie sa ústavnej ochrany iba voči okresnému riaditeľstvu v konaní pod sp. zn. ČVS: OÚV-921/20-2001 v období od 12. mája 2004 (uznesenie o vznesení obvinenia) do 27. apríla 2005 (uznesenie o určení výberovej vecnej príslušnosti), odkedy je vec vedená krajským riaditeľstvom pod sp. zn. ČVS: KRP-112/OEK-BA-2005 (z obsahu sťažnosti, ani jej petitu nevyplýva, že sťažovateľka namieta priet'ahy v konaní vedenom krajským riaditeľstvom pod sp. zn. ČVS: KRP-112/OEK-BA-2005, pozn. ústavného súdu).

Sťažovateľka namietala priet'ahy v konaní okresného riaditeľstva vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV-921/20-2001, ktoré v okamihu podania sťažnosti ústavnému súdu (od 27. apríla 2004) už o tejto veci nekonalo. Z toho vyplýva, že okresné riaditeľstvo v čase podania sťažnosti už nemohlo žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne priet'ahy v ňom, a teda nemohlo ani porušovať sťažovateľkou označené práva. Ústavný súd vychádzal aj zo svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte dochádza alebo porušenie v tom čase ešte trvá (podobne I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05).

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako je vo výroku uvedené, t. j. sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd nad rámec dôvodov, pre ktoré odmietol sťažnosť, poukazuje na skutočnosť, že sťažnosť by bola odmietnutá aj pre jej neprípustnosť (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde a § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov). Ústavný súd uznáva opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre ako účinný prostriedok ochrany základných práv vrátane takého práva, ktoré uplatnila sťažovateľka (konanie orgánov prípravného konania bez zbytočných priet'ahov). Sťažovateľka v tomto ohľade uviedla, že jej podnety boli podané len okresnej

prokuratúre, bez toho, aby tvrdila a preukázala, že využila ďalšie možnosti podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre (opakovaný podnet nadriadenej prokuratúre). Vynechanie tejto inštalácie v sústave orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen zistiť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľka, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok postupu príslušného orgánu činného v prípravnom konaní (pozri napr. IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 126/07). Z uvedeného vyplýva, že v posudzovanej veci zákon o prokuratúre poskytoval a stále poskytuje sťažovateľke prostriedok nápravy – opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohla, resp. môže domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého postupu okresnej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľke dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc krajského prokurátora (prípadne následne generálneho prokurátora Slovenskej republiky) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe podnetu sťažovateľky došiel k záveru, že označené rozhodnutie okresnej prokuratúry, príp. postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol v rozpore so zákonom.

Pokiaľ sa sťažovateľka domnieva, že jej nesprávnym úradným postupom orgánov činných v trestnom konaní bola spôsobená škoda, má možnosť domáhať sa jej náhrady spôsobom a na orgáne na to určenom príslušnými ustanoveniami zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 514/03 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. októbra 2007